

RODZINA ZASTĘPCZA

**Broszura informacyjna
dotycząca rodzicielstwa zastępczego**

**Rodzic na zastępstwo ...
„Rodzina synonim bezwarunkowej miłości”**

Opracowanie:

PCPR Rzeszów ORPZ - Zespół ds. rodzinnej pieczy zastępczej

Źródło:

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r.
o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej
(Dz. U. z 2013r., poz. 135 z późn. zm.)

Kopiowanie i rozpowszechnianie może być
dokonane z podaniem źródła.

Publikacja jest dystrybuowana bezpłatnie.

Broszura informacyjna dotycząca rodzicielstwa zastępczego

Spis treści:

1. Piecza zastępcza.
2. Rodzinna piecza zastępcza.
3. Dlaczego rodzina zastępcza?
4. Definicja rodziny zastępczej.
5. Jak stworzyć rodzinę zastępczą?
6. Kto może być rodziną zastępczą?
7. Formalności.
8. Pomoc finansowa.
9. Pomoc specjalistyczna.
10. Rodzice zastępczy o rodzinie zastępczej.
11. Apel twojego Dziecka.
12. Kontakt.

Pieczna zastępcza

- **Kwestie dotyczące pieczy zastępczej reguluje ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2013 r., poz. 135 z późn. zm.).**
- **Pieczna zastępcza sprawowana jest w stosunku do dzieci (do 18 r. ż.) w przypadku niemożności zapewnienia im opieki i wychowania przez rodziców.**
- **Pieczę zastępczą organizuje powiat.**
- **Pieczna zastępcza sprawowana jest w formie: rodzinnej (rodzinna pieczna zastępcza) i instytucjonalnej (placówki opiekuńczo - wychowawcze).**

Rodzinna piecza zastępcza

Formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

Rodziny zastępcze:

- Spokrewnione (tworzą je dziadkowie lub rodzeństwo dziecka).
 - Niezawodowe (tworzą je niebędący przodkami i rodzeństwem dziecka).
 - Zawodowe, w tym zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowe specjalistyczne (tworzą je rodziny zastępcze niezawodowe z co najmniej trzy letnim doświadczeniem jako rodzina zastępcza, z którymi starosta podpisuje umowę, w takiej rodzinie może przebywać maksymalnie 3 dzieci).
- Rodzinny dom dziecka (jest rodzinną formą pieczy zastępczej tworzoną dla maksymalnie 8 dzieci).

Dlaczego rodzina zastępcza?

Bycie rodziną zastępczą jest niewątpliwie wielkim wyzwaniem. System rozwoju rodzin zastępczych sprawdza się na całym świecie. Również w Polsce ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej daje wiele możliwości powiatom do tworzenia rodzinnej pieczy zastępczej. Z uwagi na szczególny rodzaj zadań i działań z jakimi przyjdzie zmierzyć się przyszłym rodzicom zastępczym, bardzo ważna jest wnikliwa weryfikacja przyszłych kandydatów oraz ich motywacja do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

Dlaczego więc rodzina zastępcza?

Ponieważ jest synonimem rodziny biologicznej. W rodzinie tkwi prawdziwa siła każdego. Rodzina otacza nas miłością, zrozumieniem, daje poczucie bezpieczeństwa. Człowiek, który otrzymał miłość w dzieciństwie będzie mógł łatwiej dawać tę miłość innym osobom. Rodzina zastępcza - rodzina na zastępstwo, zastępuje rodzinę biologiczną.

Każde dziecko potrzebuje „słońca”... miłości i rodzinnego ciepła. Każde dziecko chce mieć mamę i tatę. Każde dziecko także zasługuje by czuć się bezpiecznie – mieć DOM.

Rodzina powinna być tym, co daje dziecku przestrzeń do rozwoju i realizacji pragnień. Rodzice zaś opoką, na której zbuduje i wesprze się dzisiejszy i przyszły los dziecka.

Nie wszystkim dzieciom dane jest przyjść na świat w rodzinie, która jest w stanie sprostać tym wszystkim wyzwaniom. Rodzina przeżywająca kryzys, potrzebuje wsparcia. Pomocy, by mieć szansę na pokonanie trawiących ją trudności. Dziecko jednak nie może poczekać, aż to nastąpi. Jego rozwój trwa nieprzerwanie każdego dnia, a jego przebieg zależy od środowiska, w którym funkcjonuje. Dlatego niektóre dzieci muszą szukać kogoś, kto zastąpi ich rodziców i stworzy im warunki, w których będą mogły dobrze żyć.

Rodzina zastępcza to środowisko, które swoją postawą i działaniem pozytywnie wpływa na proces wychowania dziecka całkowicie lub częściowo pozbawionego opieki ze strony rodziny biologicznej. Realizacja zadań wynikających ze sprawowania pieczy zastępczej wymaga nie tylko chęci ofiarowania pomocy i wsparcia, ale także wytrwałości i umiejętności pokonywania stale pojawiających się wyzwań. Dziecko wchodząc w strukturę rodziny zastępczej wnosi do niej swoje dotychczasowe doświadczenia, często przykre i nadmiernie je obciążające. Z tymi życiowymi doświadczeniami dziecka, rodzina zastępcza musi się zmierzyć. Nie pozostaje jednak sama. Rodzice zastępczy oraz ich najbliższe otoczenie, szczególnie biologiczne dzieci, mogą stale liczyć na pomoc i fachowe wsparcie Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej.

Definicja rodziny zastępczej

- Rodzinę zastępczą tworzą osoby – małżeństwo lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, które zapewniają dziecku, pozbawionemu opieki ze strony rodziców, całodobową opiekę i wychowanie, w szczególności:
- ✓ traktują dziecko w sposób sprzyjający poczuciu godności i wartości osobowej,
 - ✓ zapewniają dostęp do przysługujących świadczeń zdrowotnych,
 - ✓ zapewniają kształcenie, wyrównywanie braków rozwojowych i szkolnych,
 - ✓ zapewniają rozwój uzdolnień i zainteresowań,
 - ✓ zaspokajają jego potrzeby emocjonalne, bytowe, rozwojowe, społeczne i religijne,
 - ✓ zapewniają ochronę przed arbitralną lub bezprawną ingerencją w życie prywatne dziecka,
 - ✓ umożliwiają kontakt z rodzicami i innymi osobami bliskimi, chyba że sąd postanowi inaczej.
- Rodzina zastępcza realizując swoje zadania współpracuje z organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej, koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej oraz z ośrodkiem adopcyjnym.

Jak stworzyć rodzinę zastępczą?

- Pieczę zastępczą w RP organizuje powiat. Dlatego też osoby zainteresowane (kandydaci) powinny udać się do jednostki organizacyjnej samorządu terytorialnego jaką jest organizator rodzinnej pieczy zastępczej w celu złożenia *wniosku*.
- W powiecie rzeszowskim funkcję tę pełni Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Rzeszowie, w którym wyznaczono Zespół ds. rodzinnej pieczy zastępczej.
- Rodzinę zastępczą mogą tworzyć osoby – małżeństwo lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim. Wstępni (przodkowie dziecka) lub rodzeństwo dziecka umieszczonego w rodzinie, tworzą rodzinę zastępczą spokrewnioną. Natomiast niebędący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka tworzą rodzinę zastępczą niezawodową lub zawodową.
- Kandydaci, po złożeniu wniosku, przechodzą procedurę kwalifikacyjną, która polega na weryfikacji formalnej (właściwe dokumenty), badaniach psychologicznych, wywiadzie pedagogicznym, wizytacji w miejscu zamieszkania oraz szkoleniu.

Kto może być rodziną zastępczą?

- Pełnienie funkcji rodziny zastępczej niezawodowej lub zawodowej oraz prowadzenie rodzinnego domu dziecka może być powierzone osobom, które nie były skazane prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo.
- W przypadku rodziny zastępczej niezawodowej co najmniej jedna osoba tworząca tę rodzinę musi posiadać stałe źródło dochodów.
- Organizator rodzinnej pieczy zastępczej kieruje kandydata do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka na szkolenie, po przeprowadzeniu oceny pod względem spełniania warunków, o których mowa w art. 42 ust. 1 i 2 ustawy.
- Kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej są obowiązani posiadać świadectwo ukończenia szkolenia organizowanego przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej lub prowadzonego przez ośrodek adopcyjny.
- Szkolenie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej spokrewnionej można prowadzić według indywidualnego planu szkolenia, w zależności od potrzeb rodziny i dziecka.

 Pełnienie funkcji rodziny zastępczej może być powierzone osobom, które:

- 1) dają rękojmię należytego sprawowania pieczy zastępczej;**
- 2) nie są i nie były pozbawione władzy rodzicielskiej, oraz władza rodzicielska nie jest im ograniczona ani zawieszona;**
- 3) wypełniają obowiązek alimentacyjny – w przypadku gdy taki obowiązek w stosunku do nich wynika z tytułu egzekucyjnego;**
- 4) nie są ograniczone w zdolności do czynności prawnych;**
- 5) są zdolne do sprawowania właściwej opieki nad dzieckiem, co zostało potwierdzone zaświadczeniem lekarskim o stanie zdrowia wystawionym przez lekarza podstawowej opieki zdrowotnej;**
- 6) przebywają na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;**
- 7) zapewnią odpowiednie warunki bytowe i mieszkaniowe umożliwiające dziecku zaspokajanie jego indywidualnych potrzeb, w tym:**
 - a) rozwoju emocjonalnego, fizycznego i społecznego,*
 - b) właściwej edukacji i rozwoju zainteresowań,*
 - c) wypoczynku i organizacji czasu wolnego*

Formalności

- Wniosek (podanie),
- Potwierdzenie miejsca zamieszkania,
- Akt małżeństwa,
- Zaświadczenie lekarskie o stanie zdrowia, potwierdzające zdolność do sprawowania właściwej opieki nad dzieckiem, wystawione przez lekarza rodzinnego,
- Potwierdzenie źródła dochodów,
- Zaświadczenie, że wnioskodawcy nie byli skazani prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo (informacje o osobie z Krajowego Rejestru Sądowego),
- Druki wypełniane w PCPR w Rzeszowie po rozpoczęciu procedury kwalifikacyjnej:
 - Karta zgłoszeniowa kandydatów,
 - Oświadczenia kandydatów,
 - Testy psychologiczne,
 - Wywiad pedagogiczny,
- Wizytacja w miejscu zamieszkania,
- Szkolenie.

Pomoc finansowa

- **Prowadzenie rodziny zastępczej wiąże się z finansowym wsparciem państwa. Dlatego co miesiąc rodzina zastępcza otrzymuje świadczenie na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dziecka.**
- **Zgodnie z ustawą o rodzinie zastępczej, na każde umieszczone dziecko, przysługuje świadczenie na pokrycie kosztów jego utrzymania, nie niższe niż kwota:**
 - 1) 660 zł miesięcznie - w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej spokrewnionej**
 - 2) 1000 zł miesięcznie - w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej niezawodowej, niezależnie od dochodu dziecka**
- **Rodzinie zastępczej na dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności oraz na dziecko umieszczone na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich przysługuje dodatek nie niższy niż kwota 200 zł miesięcznie na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania tego dziecka.**

Pomoc specjalistyczna

 Rodziny zastępcze mogą korzystać z pomocy specjalistycznej organizowanej przez PCPR w Rzeszowie Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej, w szczególności:

- Pomocy psychologicznej,
- Pomocy pedagogicznej,
- Pomocy prawnej,
- Pomocy i wsparcia koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej,
- Udziału w szkoleniach,
- Uczestnictwa w grupach wsparcia.

PCPR ORPZ stale organizuje dyżury specjalistów: psychologa, pedagoga, pracownika socjalnego oraz prawnika. Organizujemy również systematycznie szkolenia z wybranych przez rodziny zastępcze dziedzin.

Rodzice zastępczy o rodzinie zastępczej

"Warto być rodzicem zastępczym..."

- ⦿ Jest to dobry krok do tego, aby chociaż trochę zmieniać świat na lepszy;
- ⦿ Warto żyć nie tylko dla siebie, ale też dla kogoś innego, dając dobro - wraca do nas podwójnie;
- ⦿ Codzienne odkrywanie radości i satysfakcji, że mały człowiek staje się coraz „większy”, lepszy, szczęśliwszy;
- ⦿ Fajnie jest czuć się komuś potrzebnym;
- ⦿ Uśmiech dziecka jest nieoceniony i bezcenny”.

Monika i Daniel - Rodzice zastępczy.

„Czy warto być rodzicem zastępczym? Ważnym czynnikiem bycia rodzicem zastępczym jest to, że daje dziecku szansę na nawiązanie więzi, a nawet przysposobienie. W przeciwnym razie byłoby pozbawione tej szansy. Trudno sobie wyobrazić, by ktoś zaadoptował duże, nieznane, obciążone ponad miarę dziecko. Trzeba jednak dobrze się zastanowić nim podejmie się decyzję o rodzicielstwie zastępczym. Te dzieci są bardzo trudne, zaborcze. Wymagają wiele pracy, cierpliwości, wyrównywania deficytów rozwojowych, szkolnych itp., a zwłaszcza miłości, o którą walczą wszystkimi znanymi sposobami. Niejednokrotnie dojdzie problem rodziców biologicznych.

Będzie wystawione na próbę małżeństwo i nasza cierpliwość nawet gdy nam się wydaje, że jej pokłady są nie do wyczerpania. One dadzą radę. Musimy zadać sobie pytanie na ile jesteśmy w stanie zrezygnować z samego siebie. Należy liczyć się z tym, że jest to zobowiązanie na dłuższy czas, a może na zawsze. Formalnie to umowa na jakiś czas. Ale źle się staje gdy rodzina zastępcza jest tylko czasową formą pomocy dziecku w sytuacji kiedy dziecko potrzebuje dłuższego wsparcia. Gdy się nawiąże więź to można zaakceptować opóźnienie intelektualne dziecka i życie nabiera barw. Można pokochać dziecko niepełnosprawne. Można stworzyć kochającą rodzinę, gdzie wszyscy są sobie potrzebni. W zamian dziecko oddaje nam całą swoją miłość, wszystko co ma najcenniejsze w sobie, całego siebie. Warto choćby dla tych bezcennych chwil, które się pojawiają. Warto pod warunkiem, że jesteśmy w stanie dać dziecku to czego potrzebuje, a potrzebuje głównie miłości i wsparcia, rodziców, którzy będą je przytulali i kochali. Będą dla niego prawdziwymi rodzicami. Jeśli nie jesteśmy w stanie im tego dać to lepiej nie podejmować się tej roli bo dodatkowo je skrzywdzimy”.

Rodzin zastępczy.

APEL TWOJEGO DZIECKA

- ⦿ **Nie psuj mnie.** Dobrze wiem, że nie powinienem mieć tego wszystkiego czego się domagam. To tylko próba z mojej strony.
- ⦿ **Nie bój się stanowczości.** Właśnie tego potrzebuję - poczucia bezpieczeństwa.
- ⦿ **Nie bagatelizuj moich złych nawyków.** Tylko Ty możesz pomóc mi zwalczyć zło, póki jeszcze jest możliwe.
- ⦿ **Nie rób ze mnie większego dziecka niż jestem.** To sprawia, że przyjmuję postawę głupio dorosłą, żeby udowodnić, że jestem duży.
- ⦿ **Nie zwracaj mi uwagi przy innych ludziach, jeśli nie jest to konieczne.** O wiele bardziej przejmuję się tym, co mówisz, jeśli rozmawiamy w cztery oczy.
- ⦿ **Nie chroń mnie przed konsekwencjami.** Czasami dobrze jest nauczyć się rzeczy bolesnych i nieprzyjemnych.
- ⦿ **Nie wmawiaj mi, że błędy które popełniam są grzechem.** To zagraża mojemu poczuciu wartości.
- ⦿ **Nie przejmuj się za bardzo, gdy mówię, że cię nienawidzę.** Czasami mówię to, by przyciągnąć Twoją uwagę.
- ⦿ **Nie zrządz.** W przeciwnym razie muszę się przed Tobą bronić i robię się głuchy.
- ⦿ **Nie dawaj mi obietnic bez pokrycia.** Czuję się przeraźliwie zawiedziony, kiedy nic z tego wszystkiego nie wychodzi.

- ⦿ **Nie zapominaj, że jeszcze trudno mi jest precyzyjnie wyrazić myśli.** To dlatego nie zawsze się rozumiemy.
- ⦿ **Nie sprawdzaj z uporem maniaka mojej uczciwości.** Zbyt łatwo strach zmusza mnie do kłamstwa.
- ⦿ **Nie bądź niekonsekwentny.** To mnie ogłupia i tracę całą swoją wiarę w Ciebie.
- ⦿ **Nie odtrącaj mnie, gdy dręcę Cię pytaniami.** Może się wkrótce okazać, że zamiast prosić Cię o wyjaśnienia, poszukam ich gdzie indziej.
- ⦿ **Nie wmawiaj mi, że moje lęki są głupie.** One po prostu są.
- ⦿ **Nie rób z siebie nieskazitelnego ideału.** Prawda na Twój temat byłaby w przyszłości nie do zniesienia.
- ⦿ **Nie wyobrażaj sobie, że przepraszając mnie stracisz autorytet.** Za uczciwą grę umiem podziękować miłością, o jakiej Ci się nie śniło.
- ⦿ **Nie zapominaj, że uwielbiam wszelkiego rodzaju eksperymenty.** To po prostu mój sposób na życie, więc przymknij na to oczy.
- ⦿ **Nie bądź ślepy i przyznaj, że ja też rosę.** Wiem jak trudno dotrzymywać mi kroku w tym galopie, ale zrób co możesz, żeby się udało.
- ⦿ **Nie bój się miłości.** Nigdy.

Apel Twojego Dziecka inspirowany jest tekstami Janusza Korczaka, lecz nie jest on jego autorem.

Tekst został opublikowany w Polsce przez Katedrę Psychologii Rozwojowej KUL i był tłumaczeniem anonimowej broszury-ulotki przywiezionej ze Stanów Zjednoczonych w latach 80-tych, przez prof. Czesława Waleś.

W latach 90-tych Fundacja Dzieci Niczyje opublikowała własną wersję tłumaczenia ulotki.

**POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE
W RZESZOWIE
ORGANIZATOR RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ**

ul. S. Batorego 9, 35-005 Rzeszów
tel. 17 859 48 23 bip.powiat.rzeszow.pl

Podziel się swoją miłością...

...Stwórz RODZINĘ ZASTĘPCZĄ dla dzieci pozbawionych opieki ze strony rodziny naturalnej oraz dla wychowanków placówek opiekuńczo - wychowawczych.

NIE BĘDZIESZ SAM...

**Możesz liczyć na wsparcie ze strony
Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej.**

Przyjdź lub zadzwoń!

jeżeli jesteś człowiekiem odpowiedzialnym osobą godną zaufania, jeśli kierujesz się potrzebą serca...

Kontakt

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Rzeszowie

Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej

Zespół ds. rodzinnej pieczy zastępczej

35-005 Rzeszów
ul. Batorego 9

Tel. 17 859 48 23,
519 585 391

pn. – pt. 7.30 – 15.30

<http://bip.powiat.rzeszow.pl>